

**LỄ THẾT ĐÃI THẦN YANG CÓ VẬT TỔ CỦA TĂNG LŨ
PASAIH PAYAK PAOH BALANGUH**

ᩈᩣ᩠ᨦᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ

Nghi lễ không ngoài mục đích cúng tế thết đãi thần yang đền tháp và các thần yang khác và trả lễ theo định kỳ để cầu xin phù hộ độ trì mưa thuận gió hòa mùa màng tươi tốt bội thu , cũng như gia đình con cái tộc họ được mạnh khỏe hạnh phúc. Với nghi lễ thết đãi thần yang này có tính cách đặc biệt quy mô và hoành tráng hơn so với các nghi lễ thết đãi thần yang ở trên . Vì rằng có thêm tăng lữ *pasaih* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ và phải là cả sư với bàn tổ *baginrac* ᩈᩣ᩠ᨦᩈᩣ᩠ᨦ và vật tổ *balanguh* ᩈᩣ᩠ᨦ của tăng lữ *basaih* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ cùng song hành trong hành lễ với những nghi thức gồm :

1. Nghi thức tạo vật tổ *balanguh* ᩈᩣ᩠ᨦ ,
2. Nghi thức múa mừng vật tổ *balanguh* ᩈᩣ᩠ᨦ của Cả sư *Po Adhia* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ bà bóng *muk pajuw* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ và con cháu trong tộc họ....
3. Nghi thức phun hạt nổ rượu lên đầu con cháu trong tộc họ.
4. Nghi thức cho con ăn.
5. Nghi thức hát ru con ngủ.

Nghi lễ không ngoài mục đích cúng tế thết đãi thần yang đền tháp và các thần yang khác , với nghi lễ để trả lễ cầu xin phù hộ độ trì mưa thuận gió hòa mùa màng tươi tốt bội thu , cũng như gia đình con cái tộc họ được mạnh khỏe hạnh phúc. Về tổ chức thì do gia đình tộc họ đóng góp tiền của và nhân lực để tổ chức thực hiện . Nghi lễ có định kỳ 7 năm trong năm sữu và năm mùi theo quy định phong tục , với thời gian trong 1 ngày thứ tư hoặc thứ bảy hạ tuần trăng hay thượng tuần trăng và phải là ngày chẵn không kỵ . Về địa điểm thì trong nhà lễ sân nhà. Nghi lễ do chức sắc *ong kadhar* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ thầy kéo cây đàn nhi *rabep* ᩈᩣ᩠ᨦ chủ lễ và các thành phần chức sắc chức việc đồng hành lễ gồm : Cả sư hay phó cả *Po Adhia* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Thầy *Pasaih* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Bà bóng *muk pajuw* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Ông chủ nhà *ong po sang*. Nghi lễ thì có các vật lễ như 2 con gà *manuk* ᩈᩣ᩠ᨦ , con cá nhám khô *ikan yau thu* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ và cá khô *arik* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ . Với các món ăn gồm : Cơm *Lisei* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Thịt gà *Rilaow manuk* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Cá kho *Ikan khaow* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Canh cá *Aia habai ikan* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Cá khô rang *Arik hana* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Cá nhám khô nướng *Arik ikan yau aem* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Rau ghém *Giaim* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Món gói *Liba* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Mắm chám *Masin* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Muối hạt *Sara* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ ,

Các vật lễ khác thì có nước trà *aia caiy* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ , quả trứng gà *baoh manuk* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ , trầu cau *hala panâng* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ , rượu *alak* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ và ché rượu cần *caih aia tapai* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ . Với các loại bánh trái thì có : Bánh tét cặp *Pei nung binah* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Bánh bột gạo hấp *Hakul* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Bánh trắng *pei cem* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Chuối *Patei* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ - Hạt nổ *Kamang* ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ ,

Về nhạc cụ và ca vũ thì có : Cây đàn nhị *rabep* ရာဗဲဗဲ , cái trống vỗ *baranâng* ဗာရဲဗဲ , cái chiêng *céng* ခဲဗဲ . Còn về ca vũ thì có các bài hát công ơn sự nghiệp thân yang của chức sắc *ong kadhar* ဝံ့ ကာဗဲ , lời khấn vái của các thành phần chức sắc chức việc và các điệu múa của bà bóng *muk pajuw* မုက ပာချွဲ với các vật dụng thiết yếu (từ liệu điền dã thực tế 1995).

Quảng Văn Đại